

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Кирил Захариев Костов, д.п.н., ЮЗУ „Неофит Рилски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“

в ПУ „Паисий Хилендарски“

област на висше образование 1. Педагогически науки;

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...;

(Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 34 от 03.05.2022 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорт“ към ПФ участва гл. ас. д-р **Мартин Веселинов Маргаритов** от катедрата по „ТМФВ и спорт“ - **единствен кандидат.**

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-21-1243 от 29.06.2022 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка), обявен за нуждите на катедрата по „ТМФВ и спорт“ към ПФ.

За участие в обявения по-горе конкурс кандидатът гл. ас. д-р **Мартин Маргаритов** е представил комплект материали на хартиен и електронен носител в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

1. молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;
2. автобиография по европейски формат;
3. дипломи за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ - оригинал с приложение или нотариално заверено копие;
4. диплома за образователна и научна степен „доктор“ - оригинал или нотариално заверено копие;
5. списък на научните трудове;
6. научни трудове /копия на публикациите/
 - 6.1. декларация за съавторство

- 6.2. списък на цитиранията
7. справка за изпълнение на минималните национални и допълнителните факултетни изисквания;
 8. анотации на материалите по чл. 65 от ПРАСПУ /на български и чужд език/
 9. самооценка на приносите;
 10. декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
 11. удостоверение за трудов стаж
 12. документи за учебна работа;
 13. документи съобразно допълнителните изисквания на ФП
 14. комплект документи на хартиен носител от т. 1 до т. 13 – 3 броя;
 15. комплект документи от т. 1, 2, 6, 8, 9, 10., на електронен носител

2. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът за доцент гл. ас. д-р М. Маргаритов е роден на 08.01.1988 г. в гр. Пловдив, където завършва с отличие средното си образование в ОМГ „Академик Кирил Попов“, а след това и висше образование с ОКС „магистър“ с отличен успех /5,51/ в МУ „Пловдив“ – във Факултета по дентална медицина.

От 2013 г., след успешно проведен конкурс, е назначен за преподавател в ПУ „Паисий Хилендарски“, където работи и в момента като главен асистент. Има защитен докторат на тема „Диагностика и профилактика на хиподинамията и стреса чрез физически упражнения и спорт“ през 2015 година.

От 2005 г. е утвърден за редовен футболен съдия към БФС с близо 200 мача в българската първа професионална футболна лига, а от 2013 г. вече е и международен футболен арбитър на УЕФА и ФИФА, където е бил асистент-съдия досега в 88 международни срещи, включително Шампионска лига, УЕФА, Европейско и Световно първенство за младежи и юноши и полуфинал на Олимпийските игри в Токио през 2021 г. и е българският асистент-съдия с най-много участия в международни срещи.

Определен е за най-добър футболен асистент-съдия за 2015, 2017 и 2018 г. от Асоциацията на футболните съдии в България.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

За конкурса кандидатът е представил списък с научна продукция от общо 30 **заглавия**. Разпределени във времето и във връзка с етапността в научно-професионалното му израстване те изглеждат по следния начин.

- До защитата на дисертационния си труд кандидатът за доцент е публикувал общо 4 публикации.
- В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ той е представил още 30 научно-изследователски и учебно-методични труда.

Беглият поглед върху представената продукция и времето в което тя е реализирана показват несъмнено едно равномерно творческо присъствие в разработваната проблематика за период от 7 години.

По обхват, значимост, характер и приложност представената за рецензиране продукция на кандидата се състои от 1 монография, 1 студия и 28 научни статии, от които 18 самостоятелни и 10 в съавторство за които са представени и съответните декларации. В съавторство 3 от статиите са с трима автори и 7 с двама, от които в три кандидатът е първи автор.

Смятам за необходимо да отбележа, че много добро впечатление прави и прецизността, с която материалите са систематизирани и представени за участие в конкурса. *Това подсказва не само за неговото отговорно отношение към дейността си на изследовател и преподавател, но и черти на характера, които са позволили на кандидата за реализацията му като футболен съдия на международно равнище.* От представените трудове не смятам да рецензирам само монографията, която е била рецензирана от официален рецензент – хабилитиран преподавател при нейното издаване. *Това всъщност е и едно от основните изисквания като задължителен критерий при заемането на академичната длъжност доцент, на който кандидатът отговаря.*

Гл. ас. д-р М. Маргаритов е преподавател с активна учебно–педагогическа дейност. Той покрива необходимата учебна ангажираност съгласно учебния план на Педагогическия факултет, като преподава учебните дисциплини „Спортна медицина и хигиена“ в бакалавърска програма на студентите от специалността „Педагогика на обучението по физическо възпитание“, „Медико-биологични основи на спорта“ – в магистърска програма „Спорт в училище“, както и редовен участник в учебно-методически курсове за студентите от специалността „ПОФВ“, както следва: „Зимни спортове“ – ски и „Водни спортове“ – сърф и водни ски. *В представената справка за преподавателската ангажираност на кандидата се вижда неговата многопосочна учебно-методическа и лекционна дейност./ вж. официално заверената справка за учебната лекционна ангажираност и практическите занимания в учебно-методическите курсове/.*

4. Характеристика и оценка на научната, научно-приложената и педагогическата дейност на кандидата

Основните научно-теоретически и научно-приложни изследователски търсения и постижения на гл. ас. д-р Маргаритов са изключително целенасочени и ориентирани към темата на обявения конкурс, свързани с диагностиката и профилактиката на хиподинамията и психоемоционалния стрес на

съвременните български ученици. На този проблем е посветена и монографията на кандидата за доцент на която е дадена изцяло положителна оценка от рецензента при нейното издаване.

Към теоретическото обосноваване и практическото решаване на проблемите, свързани с хиподинамията, стреса, двигателната активност, физическата дееспособност и физическата готовност на учениците във възрастта от 7-10 и 10 -12 години се отнасят и публикации с номера, както следва: / Г.6.1.; Г.7.5. ; Г.7.6. ; Г. 7.10. ; Г.7.11.; Г.7.24./ и др. *В тези публикации са направени не само констатации и предложения за диагностика на изброените по-горе характеристики на двигателната активност и хиподинамията като цяло, но преди всичко са предложени идеи и практически решения за повишаването на физическата дееспособност и готовност на децата за занимания с физически упражнения и спорт.*

Кандидатът за доцент е проявил своите научно-изследователски умения и интерес, като е предложил оригинални практически решения по посока на „...спортните интереси на студентите“ /Г.7.2./, на тяхната „психофизическа годност и подготовка“ /Г.7.3./, на „началното им обучение по ски“ /Г.7.14/, както и „оценка на взривната сила и координационните им способности“ /Г.7.19/. *В тези изследвания са установени и анализирани сполучливо получените резултати за: „положителното влияние на прилаганите от автора методи“ за подобряване на психофизическата годност и взривната сила на студентите, подложени на целенасочените въздействия, както и иновационни подходи при обучението им по ски.*

Освен посочените вече по-горе изследователски и професионално-педагогически интереси гл. ас д-р Маргаритов е насочил своите усилия и към проучването на проблемите, свързани с научно-теоретичните основи на „храненето на спортистите“ /Г.7.4./, „теоретичните проблеми на спорта и стреса“ /Г.7.17/, „подбора и прогнозиране на таланти в спорта“ /Г.7.22./, „въздействието на ексцентричната тренировка върху максималната сила и мускулната маса“ /Г.7.23/. *Направените изводи и заключения приемам като принос към теорията и методиката на заниманията със спорт.*

Предвид факта, че гл. ас. Маргаритов, освен преподавател е и лицензиран футболен арбитър е съвсем логичен неговият изследователски интерес и към: „Ролята на футболната игра в урока по физическо възпитание и спорт“, към „...физическото натоварване при елитни футболни съдии“, „Изискванията към дейността на Видео-асистент съдията“ както и към „ Факторите имащи отношение към физическата подготовка на футболния съдия“. Основните изводи, направени от автора във въпросните публикации могат да се обобщят в следното:

1. *„Футболът може и трябва да залегне в обучението на учениците от началното училище, като игра с лесни правила и възможности да се постигнат много добри резултати по отношение на здравословното състояние и физическата годност“ на децата /Г.7.5./,*
2. *Получените резултати показват, че „...намесата на видео-асистент съдията доказват положителното влияние на модерните технологии във футболното съдийство“ /Г.7.25./*
3. *Установени са факторите, които имат пряко отношение към физическата подготовка на футболните съдии и имащи решаващо значение за нейното подобряване. /Г.7.26./*
4. *С помощта на оригинални „пулс-тестери“ е проследено физическото натоварване по време на покриването на ФИФА-фитнес теста, пряко измерващи пулсовата честота по време на тестирането и са направени съответните изводи“ /Г.7.15./.*

Като разширяване на научния кръгозор и нестандартни изследователски пристрастия приемам и 3 публикации на автора, свързани с различни аспекти на заниманията с физически упражнения и спорт /Г.7.16.; Г.7.7; Г.7.6/. Авторът, анализирайки „...Употребата на допингови вещества от атлетите в професионалния и аматьорския спорт, както и спорта в свободното време“ стига до извода, че всичко това води до сериозни рискове не само за спортистите, но и за „общественото здраве“ като цяло. Посочени са и конкретни данни за борбата срещу допинга. /Г.7.16/.

На основата на получени експериментални резултати, свързани с изследване ролята на спорта аеробика върху организма на трениращите, кандидатът е направил извода, че „участието в занимания по аеробика оказва положително влияние“ не

*само върху физическата дееспособност, което е логично следствие от практикуваната двигателна активност, но много силно е подчертано влиянието върху психоемоционалното състояние на учениците и борбата срещу ежедневния стрес и психоемоционална обремененост на съвременните ученици. /Г.7.7/; **В тази връзка оценявам положително внушението на автора, че психоемоционалния стрес се „преодолява“ в известна степен от полезния и морфологично изграждащ за организма стрес на физическото натоварване.***

В тази посока са резултатите от „Изследването на двигателно-координационните способности при подрастващи тенисисти /10-12 г./. Получените експериментални данни са позволили на автора да направи извода, че от „...ефективността на провежданите тренировки, като обем и интензивност“, *зависи в голяма степен правилното прогнозиране развиването на способностите на занимаващите, което е от голямо значение за ефективния подбор на млади перспективни спортисти. /Г.7.6./*

IV. Основни научни и научно-приложни приноси.

Справката за научните и научно-приложните приноси на гл. ас М. Маргаритов е направена съгласно изискванията и отразява вярно основните моменти и приносите в представената от него научна и научно-приложна продукция. Най-общо тези приноси могат да бъдат формулирани като:

- Предлагане и апробиране на нови подходи и средства при използването на различните спортни дейности в борбата с хиподинамията и стреса на съвременните ученици и спортисти /аматьори и професионалисти/, чрез прилагането на специфични методики за психофизически въздействия;
- Представяне с експериментален доказателствен материал на нови факти в изследваната научна и научно-приложна проблематика;
- Получаване на редица потвърдителни факти по разискваните въпроси и проблеми.

В по-конкретен план те са, както следва:

- Въз основа на задълбочен и многопосочен анализ на съществуващата педагогическа теория и практика са обогатени някои теоретически и практически постановки, като е направен научно-методологически анализ на водещи концепции на наши и чужди автори по проблемите на хиподинамията

и стреса. Наред с това са изготвени и приложени иновационни модели за диагностика и приложение на различни форми на целенасочена двигателна активност, които водят до подобряване функциите на основните системи в човешкия организъм – сърдечно-съдова, дихателна и нервна система;

- Разкрито е състоянието и основните характеристики на съвременното обучение по физическо възпитание и спорт в началното училище, като са апробирани специфични модели /програми/ за развитието на основните двигателни качества на учениците;
- Разработен и апробиран в практиката е оригинален наръчник по уиндсърфинг за начално обучение на студенти, както и методически насоки за тяхното начално обучение по ски;
- Направен е сполучлив опит за целенасочен и системен контрол, свързан с подобряване на физическата подготовка на футболните съдии, чрез количествено измерими стойности на физическото натоварване и пулсовата честота;
- Изведени са основните характеристики и изисквания към личностните качества и видове подготовка за успешна дейност на „Видео асистент-съдията“ /VAR/ във футболната игра.

V. Критични бележки и препоръки

На фона на цялостното ми изключително положително отношение към кандидатурата за доцент ще направя и следната препоръка към реализираната и бъдеща публикационна дейност на кандидата.

С оглед на факта, че кандидатът е лицензиран международен футболен асистент-съдия, му препоръчвам в бъдеще да изследва по-многогранно и задълбочено от научна гледна точка всички състояния и реакции на футболния съдия по време на мач – психоемоционален стрес, физическа подготовка, комуникация с футболистите и др. В тази посока, доколкото съм запознат, в спортната наука са много малко подобни изследвания, особено в България.

Накрая на моята рецензия ще отбележа, че нямам съвместни публикации с кандидата за доцент.

VI. Заключение

Реализираната научно-изследователска и учебно-преподавателска дейност на кандидата за доцент ми дава дълбоката увереност и основание да считам, че той е изграден научен работник с необходимата теоретическа и приложно-методическа подготовка на доказан университетски преподавател. Като имам предвид всичко това, както и тематичната насоченост на обявения конкурс, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогическия факултет за избор на гл. ас. д-р Мартин Веселинов Маргаритов на академичната длъжност „ДОЦЕНТ” по “Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка), обявен за нуждите на катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорт” към ПФ.

Рецензент:

Пловдив,
03.08.2022 г.

Проф. Кирил Костов, дпн